

โครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

ความเป็นมา

ด้วยในการเสด็จพระราชดำเนินออกตรวจเยี่ยมราษฎร เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงทราบว่า มีราษฎรในพื้นที่โครงการพัฒนาที่ราบเชิงเขา จังหวัดปราจีนบุรี ตามพระราชดำริ ต้องเช่าโค - กระบือมาใช้แรงงานในราคาแพงเป็นจำนวนมาก และเมื่อจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรแล้วแทบไม่เหลืออะไรเลย เพราะเงินที่ได้ต้องจ่ายเป็นค่าเช่าโค - กระบือเสียเกือบหมด จึงทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าฯ ให้กรมปศุสัตว์จัดตั้งธนาคาร โค-กระบือเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจน ให้มีโอกาสได้โค - กระบือไว้ใช้แรงงานเป็นของตนเอง โดยการให้ยืมเพื่อการผลิตหรือวิธีการอื่นในราคาถูก โดยทรงดำริว่า **“โค-กระบือ เป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพของเกษตรกรไทย แต่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพทำนาส่วนใหญ่ ไม่มีโค-กระบือเป็นของตนเอง ต้องเช่าผู้อื่นมา ถ้าได้มีโครงการธนาคารโค-กระบือ จะสามารถช่วยเหลือเกษตรกร โดยให้ยืมเพื่อการผลิต หรือให้เช่าซื้อ เพื่อเป็นของตนเอง”** กรมปศุสัตว์จึงได้นำกระบือของกรมปศุสัตว์ จำนวน ๒๘๐ ตัว ไปให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจน ในพื้นที่โครงการพัฒนาที่ราบเชิงเขา จังหวัดปราจีนบุรี ตามพระราชดำริเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ การดำเนินโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ ได้มีการพัฒนาและขยายการดำเนินงานครอบคลุมไปทั่วประเทศจนถึงปัจจุบัน โดยเปิดโอกาสประชาชนทั่วไปไปร่วมแสดงมุขิตาจิตรบริจาคหรือไถ่ชีวิตโค - กระบือ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การไถ่ชีวิตโค - กระบือเพื่อเสด็จพระราชกุศลในโครงการธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ เป็นชีวิตทานบารมีอันยิ่งใหญ่ เป็นการต่อชีวิตโค - กระบือที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ให้รอดพ้นจากความตายเฉพะหน้าและมีชีวิตยืนยาวต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่มีฐานะยากจน ได้มีโค-กระบือไว้ใช้แรงงาน เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เป็นการช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง ทั้งยังเป็นการรักษาชีวิตโค - กระบือ ให้หลุดพ้นจากความตายเฉพะหน้า ได้มีโอกาสขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นโดยไม่สูญพันธุ์

การให้บริการ

๑. ให้ยืมเพื่อการผลิต
๒. ให้เช่าซื้อ
๓. ให้ยืมพ่อพันธุ์โค-กระบือ
๔. ให้เช่าเพื่อใช้แรงงาน

คุณสมบัติเกษตรกร

ธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ ได้กำหนดคุณสมบัติเกษตรกร ที่จะขอรับบริการตามโครงการ ชคก. ดังนี้

๑. มีสัญชาติไทย อายุตั้งแต่ ๒๐ ปีขึ้นไป (ไม่เกิน ๖๕ ปี) มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ
๒. มีอาชีพหลักทำนา ทำไร่ ทำสวน หรือเลี้ยงสัตว์เท่านั้น
๓. มีฐานะยากจน (มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ จปฐ.๑ ฉบับที่เป็นปัจจุบัน ของกรมพัฒนาชุมชน)

โดยขอให้พัฒนาชุมชนอำเภอ รับรองรายได้ตามความเป็นจริง

หรือให้คณะกรรมการหมู่บ้านของเกษตรกร รับรองว่ารายชื่อเกษตรกรผู้ขอรับความช่วยเหลือนี้ มีฐานะยากจน มีความประพฤติดี เหมาะสมที่จะได้รับความช่วยเหลือจากโครงการฯ

๔. ยินดีให้ความร่วมมือกับทางราชการ และปฏิบัติตามระเบียบของโครงการฯ

๕. ยังไม่เคยได้รับโคหรือกระบือจากโครงการอื่นๆ มาก่อน

๖. มีความเหมาะสม และความสามารถที่จะดูแลเลี้ยงดูโคหรือกระบือได้ดี

๗. สามารถร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค - กระบือ โครงการธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ ในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบลได้

การขอรับบริการ

เกษตรกรที่ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือจากโครงการ ชคก. สามารถติดต่อขอรับแบบแสดงความจำนงขอรับการช่วยเหลือได้ที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอในพื้นที่ หรือที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี

การบริจาคเข้าร่วมโครงการ

๑. บริจาคเป็นเงิน

๑.๑ บริจาคด้วยตนเองที่ ธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ ตึกวิชาการ ชั้น ๑ กรมปศุสัตว์ หรือกองคลังกรมปศุสัตว์ ที่อยู่ ๖๕/๑ ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

๑.๒ โอนเงินผ่านทางธนาคาร ชื่อบัญชี “ธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ” เลขที่ ๐๓๐-๖-๐๑๒๓๕-๑ บัญชีกระแสรายวันธนาคารกรุงไทย (จำกัด) มหาชน สาขาราชเทวี กรุงเทพฯ และกรุณาส่งสำเนาใบโอนเงิน พร้อมทั้งแจ้งชื่อ ที่อยู่ของผู้บริจาค ไปที่ธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ หรือส่งโทรสารสำเนาใบโอนเงินไปที่ หมายเลข ๐-๒๖๕๓-๔๕๒๖ เพื่อการตอบรับ “ใบรับบริจาค”

๑.๓ ขนาณัติ หรือตัวแลกเงิน หรือเช็ค ระบุผู้รับเงิน คือ “ธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ” ที่อยู่กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ กรณีขนาณัติสั่งจ่าย ปณ.ราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ พร้อมทั้งแจ้งชื่อ ที่อยู่ของผู้บริจาคให้ทราบ เพื่อการตอบรับ “ใบรับบริจาคเงิน”

๒. บริจาคเป็นโคหรือกระบือ

เป็นโค หรือกระบือ เพศเมีย อายุประมาณ ๒-๔ ปี มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง เหมาะสมที่จะใช้เป็นแม่พันธุ์ ไม่มีโรคภัยส่วนหนึ่งส่วนใดพิการ ปราศจากโรคติดต่อถึงคนหรือสัตว์ด้วยกัน เพื่อให้เกษตรกรผู้ยากจนที่ได้รับมอบโค หรือกระบือ สามารถขยายพันธุ์และใช้แรงงานได้

สถานที่ติดต่อประสานงานโครงการ ฯ

๒.๑ ส่วนกลาง กลุ่มโครงการพิเศษ กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทร.๐-๒๖๕๓-๔๔๔๔ ต่อ ๓๓๘๑-๕ โทร./โทรสาร ๐-๒๖๕๓-๔๕๒๖

๒.๒ ส่วนภูมิภาค สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ การปศุสัตว์ เลขที่ ๒๖ หมู่ ๔ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โทร.๐-๓๕๕๕-๕๔๖๖ โทรสาร ๐-๓๕๕๕-๕๕๕๗

สิ่งที่คุณจะได้รับ

๑. เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๒. มีโอกาสช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจน
๓. บุญกุศลในการช่วยชีวิตสัตว์ ก่อให้เกิดมงคลแก่ตนและครอบครัว

การเตรียมความพร้อมของเกษตรกรก่อนได้รับโค

๑. ได้รับการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงดูโค-กระบือ และระเบียบปฏิบัติของโครงการ ฯ
๒. สร้างคอกพักสัตว์ที่มั่นคงแข็งแรง มีที่ให้น้ำ ที่ให้อาหาร และที่เก็บมูลสัตว์
๓. จัดทำแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ และสำรองอาหารสัตว์ให้เพียงพอกับจำนวนสัตว์ที่เลี้ยง
๔. จัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือ โครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ เพื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโครงการฯ ให้ประสบความสำเร็จ

- ๑.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม (ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินกิจกรรม)
- ๑.๒ มีกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่มที่เอื้อต่อความสำเร็จ (ร่วมปฏิบัติ และสร้างสามัคคี)
- ๑.๓ จัดตั้งกองทุนของกลุ่ม (สร้างความเข้มแข็ง และผลสำเร็จ)
- ๑.๔ มีการจัดทำรายละเอียดทะเบียนสมาชิก และทะเบียนสัตว์
- ๑.๕ จัดทำป้ายชื่อสมาชิกโครงการฯ ติดไว้ที่คอกสัตว์
- ๑.๖ มีการประชุมกลุ่ม และจัดทำรายงานการประชุม
- ๑.๗ มีกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เช่น
 - การจัดทำแปลงหญ้าสาธารณะ
 - การใช้ประโยชน์จากคอกกลางในการป้องกันโรค และผสมพันธุ์
 - การเก็บสำรองพืชอาหารสัตว์

การทำสัญญาเอ็มโคโนหรือกระบือเพื่อการผลิต (อายุสัญญา ๕ ปี)

๑. ทำสัญญาเอ็มโคโนหรือกระบือเพื่อการผลิต ต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์ โดยมีปศุสัตว์จังหวัดเป็นผู้แทน

๒. ต้องตั้งใจเอาใจใส่เลี้ยงดูโคหรือกระบือเป็นอย่างดี ไม่นำไปฆ่าหรือขาย ไม่เลี้ยงดูด้วยความประมาท และต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์

๓. หากโคหรือกระบือที่ได้รับ ตายหรือสูญหายด้วยความประมาท เกษตรกรผู้ยืมและผู้ค้ำประกัน จะ ต้องชดใช้คืนให้โครงการฯ ตามมูลค่าที่ได้ทำไว้ในสัญญา

๔. ภายในระยะเวลา ๓ ปีที่ยืมไป หากไม่มีลูกเกิดจะต้องได้รับการตรวจสอบหาสาเหตุว่าไม่มีลูกเกิดเพราะอะไร หากพบข้อบกพร่องอยู่ที่ผู้เลี้ยงโครงการฯ จะยกเลิกสัญญาและเรียกสัตว์คืน โดยที่เกษตรกรจะไม่ได้รับค่าชดเชยใดๆ หากเป็นความบกพร่องที่สัตว์ โครงการฯ จะเปลี่ยนสัตว์ให้ใหม่

➢ หากภายในเวลา ๓ ปีมีลูกเกิด ให้เกษตรกรเลี้ยงดูลูกที่เกิดตัวแรกไปจนมีอายุครบ ๑๘ เดือน แล้วส่งลูกคืนให้กับโครงการฯ ตามสัญญา ส่วนลูกที่เกิดตัวถัดไป โครงการฯ จะยกให้เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกร เมื่อสัญญาได้สิ้นสุดลง (๕ ปี)

➢ เมื่อเกษตรกรเลี้ยงดูแม่โคหรือกระบือ ครบ ๕ ปี และส่งคืนลูกเกิดตัวแรกตามสัญญาแล้ว โครงการฯ จะยกแม่โคหรือกระบือและลูกที่เกิดตัวถัดไป ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรเมื่อสัญญาได้สิ้นสุดลง

การดูแลโค - กระบือหลังจากได้รับมอบแล้ว

๑. การให้อาหาร การสุขาภิบาล การป้องกันโรค และการผสมพันธุ์สัตว์ ให้เป็นไปตามคำแนะนำ ของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์

๒. การดูแลลูกเกิดใหม่ ให้แจ้งประธานกลุ่มภายใน ๗ วัน แจ้งปศุสัตว์อำเภอภายใน ๓๐ วัน

๓. การดูแลสัตว์ป่วย สัตว์ตาย หรือสัตว์สูญหาย ให้แจ้งประธานกลุ่ม และปศุสัตว์อำเภอ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง
